

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto
Ympäristöluvut
PL 6
13035 AVI

LAUSUNTO RAJAVARTIOLAITOKSEN KUIVASSALMEN AMPUMARADAN YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUKSESTA (Dnro PSAVI/3969/2022)

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto pyytää lausuntoa Suomussalmen kunnan terveydensuojeluviranomaiselta Rajavartiolaituksen ympäristölupa- ja toiminnanaloittamislupahakemuksesta koskien Kuivassalmen ampumarataa.

Toiminta-alue sijaitsee hieman yli 10 kilometriä Ämmänsaaren taajamasta kaakon suuntaan Metsähallitukselta vuokratulta määräalalla. Kyseessä on käytössä oleva ampumarata ja ampumatoimintaa alueella on harjoitettu ainakin vuodesta 1976 alkaen, kun rata-alue on valmistunut. Kainuun ELY-keskus on velvoittanut hakijaa hakemaan ympäristölupaa ampumaradalle. Aiemmin lupavelvoitetta ei ole ollut. Kainuun maakuntakaavassa alue on merkitty ampuma- ja harjoitusalueeksi (EAH).

Ampumarata-alueella on ampumakatokset pistooliradalla, kivääriradalla ja pienoiskivääriradalla. Lisäksi alueella on liikemaalirata ja pitkän matkan rata. Alueelle on suunnitteilla myös tilanneampumarata. Radalla käytettävät aseet ovat pistooli, kiväärikaliberin aseet, haulikko sekä muut viranomaistoimintaa tukevat aseet. Haulikolla ei ole ammuttu liikkuviin maaleihin. Haulikolla tullaan jatkossa ampumaan ainoastaan pienoiskivääriradalla vallia vasten sekä simulaatiopatruunoilla (kyseisissä patruunoissa ei ole raskasmetalleja) tilanneampumaradalla. Rata-alueet ja ympäröivä alue ovat metsämaata. Ampumaetäisyydet ovat kivääriradalla 300 metriä, pistooliradalla 25 metriä ja pienoiskivääriradalla 50 metriä. Ammuntataulujen takana oleva taustavalli on pinnalta siltistä hiekkaa ja syvemmältä kivistä hiekkaa sekä hiekkamoreenia. Taululaitteet ovat puuta ja taulut pahvia, mistä johtuen luodit eivät murskaannu taulualueella vaan läpäistyään taulut luodit iskeytyvät taustavalliin. Pistooliradalla on metallikehyksillä varustetut kääntyvät taulutelineet.

Kivääri- ja pistooliampumaratoja käytetään Rajavartioston henkilöstön omaan koulutukseen ja harjoitteluun sekä vapaa-ajan ammuntoihin. Poliisi käyttää rataa satunnaisesti omiin virka-ammuntoihinsa. Lisäksi Suomussalmen urheiluampujat harjoittelevat radalla satunnaisesti. Vuoden 2021

Osoite

Sotkamon kunta
Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

Puhelin

(08) 615 5811/
vaihe
Y-tunnus 0189766-5

E-mail

kirjaamo@sotkamo.fi
ymparistoterveys@sotkamo.fi
etunimi.sukunimi@sotkamo.fi

Internet

www.sotkamo.fi

yhteislaukausmäärä on ollut 82 300, josta arviolta 40 % on ammuttu kivääriradalla, 57 % pienoiskivääriradalla ja 3 % liikemaaliradalla sekä pitkän matkan radalla yhteensä. Pistooliradalla ei ole ammuttu kyseisenä vuonna prosentuaalisesti lainkaan. Hakijalla on kertomansa mukaan tarpeen varautua lisäämään merkittävästi harjoitusmääriä. Laukausten kokonaismäärä vuodesta 2023 alkaen on enintään 320 000 laukausta vuodessa.

Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin kilometrin päässä ampumaradasta pohjoiseen Kuivassalmella. Lähin kesäasutus sijaitsee noin 900 metrin päässä. Alueella ei ole tehty melumittauksia. Ampumaradan taustalla on korkea mäki ja puusto, jotka hakijan mukaan ehkäisevät melun kantautumista. Toiminnan johdosta ei ole saapunut meluvalituksia. Hakijan mukaan meluvaikutuksia hallitaan harjoittamalla ammuntoja vain lupahakemuksen mukaisina kellonaikoina, jotka ovat ma-la klo 7-22 ja su klo 7-20. Melun tarkkailu toteutetaan laukausmäärien sekä palautteiden seurannalla. Nämä raportoidaan vuosittain valvovalle viranomaiselle.

Ampuma-alue sijaitsee osittain IIE-luokan pohjavesialueella. Pohjavesialueella ei ole vedenottoa. Alueella sijaitsee Rajavartiolaitoksen oma rengaskaivo, jonka vettä käytetään ampumamajan ja rantasaunan talousvetenä. Kaivosta otetaan näyte pohjaveden tarkkailuohjelman yhteydessä. Alueelle on asennettu pohjavesiputki lokakuussa 2021 ja näytteenotto on aloitettu marraskuussa 2021. Pinta- ja pohjavesinäytteistä ei ole havaittu ympäristölaatuunormien ylityksiä minkään metallin osalta. Alueelta on otettu myös maaperänäytteitä. Näytteenoton perusteella on aloitettu hallintatarpeen arviointi, joka on valmistunut tammikuussa 2022 (päivitetty 2.6.2022 ja 23.11.2022). Hakija esittää, että pohja- ja pintavettä tarkkaillaan hallintatarpeen arvioinnissa esitetyllä tavalla.

Kaikkien ampumaratojen taustavalleissa ja ampumapaikoilla muotoillaan tarvittaessa maanpintaa siten, etteivät ulkopuoliset vedet kulkeudu rakenteisiin. Pohjavesialueella sijaitseville taustavalleille (kiväärirata, pitkän matkan rata ja liikemaalirata) toteutetaan hiekkaloukkuun perustuva suojausrakenne. Hiekkaloukuista vedet kerätään tiiviillä rakenteilla ja imeytetään maaperään tarkkailukaivojen kautta. Mahdollisuuksien mukaan vedet johdetaan painovoimaisesti pohjavesialueen ulkopuolelle. Vesienhallintajärjestelmässä varaudutaan tarvittaessa puhdistamaan vesiä ennen maahan imeytystä, mikäli tarkkailutulokset sitä edellyttävät. Haitta-ainesten suojausrakenteet on tarkoitus toteuttaa aikaisintaan vuonna 2024. Kivääriradalla on tarkoitus laajentaa taustavallin edessä olevaa ampumatasaa 50 m etäisyydelle taustavallista. Radan läpi johtavalle ojalle tehdään uusi uoma ampumatasan taakse noin 80 m matkalta.

Pohjavesialueella sijaitsevien taustavallien hiekkaloukkurakenteiden toteutuksen yhteydessä kaivetaan maarakenteita, joissa on kohonneita haitta-ainepitoisuuksia. Kaivettavia maa-aineksia hyödynnetään hiekkaloukkurakenteissa. Kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävät maa-ainekset sijoitetaan joko a) tiiviin suojarakenteen alle, jolloin sadevedet eivät pääse niitä huuhtomaan tai b) suojarakenteen päälle, johon myös ampumaratojen kuormitus jatkossa kohdistuu ja josta vedet johdetaan

tarkkailukaivon kautta maastoon imeytettäväksi. Muilta osin ampumaratoja, joissa toiminta jatkuu, ei ole tehtyjen selvitysten perusteella tarvetta puhdistaa. Mikäli ratojen rakenteita parannetaan, varmistetaan tarvittaessa, ettei haitta-ainepitoisia maa-aineksia jää uusien rakenteiden alle.

Suomussalmen kunnan terveydensuojeluviranomaisena 1.1.2023 alkaen toimiva Kainuun ympäristöterveyspalvelut on tutustunut hakemusiakirjoihin ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Melun vaikutukset tulee huomioida ympäristölupakäsittelyssä niin, että melutaso täyttää Valtioneuvoston päätöksessä 53/1997 ampumaratojen melutasolle annetut ohjearvot. Tarvittaessa melutaso on selvitettävä mittauksin tai muulla tavalla.

Lisäksi luvassa on annettava riittävät ehdot maaperän pilaantumiselle, jotta haitta-aineiden kulkeutuminen ympäristöön ja sitä kautta pohjaveteen estyy.

Terveydensuojeluviranomaiselle ei ole tullut yhteydenottoja ampumaradan toimintaan liittyen.

Muutoin terveydensuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa hankkeesta, kun noudatetaan sitä mitä hakemuksessa esitetään.

Kainuun ympäristöterveyspalvelut
Terveysvalvonta

Päivi Nykänen
ympäristöterveysjohtaja

Pertti Minkkinen
terveystarkastaja